

Helsingborg 2020-01-24

Handeln med människor i Helsingborg

Statistik från Helsingborgs
nätverk mot människohandel
och prostitution 2019

Sammanfattning

Sedan juni 2016 har Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution verkat i staden och sedan november 2017 har man samlat in statistik. Under denna tid har bilden av möjlig människohandel och prostitution i staden förbättrats.

Antalet dokumenterade incidenter har ökat år för år. Vi tror inte att siffrorna står för en faktisk ökning av människohandel och/eller prostitution utan snarare på ett ökat fokus på frågan. Det strategiska och långsiktiga samverkansarbetet har bidragit till att medvetandegöra den problembild som finns i Helsingborg som tidigare var mer eller mindre okänd. Medvetenheten och kompetensen bland nätverksdeltagare har ökat, vilket har lett till att lägesrapporterna på nätverksmötena bidragit till en mer allsidig bild.

De incidenter som rapporterats in berör företrädesvis prostitution och/eller människohandel för sexuella ändamål. Antalet anmälningar av köp av sexuell tjänst ökade också markant under 2019, vilket kan betraktas som ett genombrott vad gäller arbetet mot sexköp i staden av polisen. Vi tror att nätverkets arbete på ett avgörande sätt bidragit till den ökade lagföring som skett.

Introduktion

Frälsningsarmén i Helsingborg påbörjade hösten 2015 ett arbete mot människohandel och prostitution för att öka den lokala förmågan att förebygga och bekämpa människohandel och prostitution i Helsingborg samt kunna erbjuda utsatta skydd och stöd. Helsingborg har genom detta arbete också varit ett pilotområde för Frälsningsarmén nationellt. Vi vet att vi inte kan bekämpa människohandeln själva, utan det kräver ett brett samarbete mellan myndigheter och civilsamhälle, både idéburna och näringsliv.

I juni 2016 bildades Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution för att på ett aktivt och praktiskt sätt motverka människohandel och prostitution i Helsingborg med omnejd genom samverkan mellan relevanta aktörer i närområdet. Med motverkan avses: förebyggande och brottsbekämpande verksamhet samt arbete för att tillgodose offrens rättigheter. I nätverket ingår representanter från polisen, socialtjänsten, idéburna och näringslivet.

Som en del av nätverkets arbete påbörjades i november 2017 insamlingen av statistik från nätverksdeltagarna kring incidenter som sker i staden och som skulle kunna relatera till människohandel och/eller prostitution.

Syftet med statistikinsamlingen är att bidra till en kartläggning av problembilden vad gäller människohandel och/eller prostitution i Helsingborg och att möjliggöra

utvärdering och uppföljning av enskilda ärenden. Statistikinsamlingen kan ge en kompletterande bild till den officiella anmälningsstatistiken.

Frälsningsarmén i Helsingborg samordnar nätverkets arbete och statistikinsamlingen. Den analys och de reflektioner som görs är alltså Frälsningsarméns.

Syfte

Denna rapport syftar till att öka medvetenheten om människohandel och prostitution i Helsingborg, genom publiceringen av den statistik angående incidenter som samlats in av nätverksdeltagarna med fokus på 2019.

Det går inte att dra några långtgående slutsatser från statistiken ännu, då statistikinsamlingen pågått relativt kort tid. Trots det säger information som inkommit något om det som pågår i vår stad.

Statistik 2019

Under år 2019 dokumenterades 30 incidenter som misstänks relatera till människohandel och/eller prostitution av nätverksdeltagarna. 28 av dessa rörde prostitution och/eller människohandel för sexuella ändamål. 1 berörde tiggeri och 1 tvångsarbete/arbetsrelaterad exploatering.

Incidenterna berörde minst 41 möjligt utsatta personer, varav 38 var vuxna kvinnor, 2 minderåriga flickor och en var man. Flickorna och kvinnorna uppgavs som möjligt utsatta i prostitution, utom en kvinna som var möjligt utsatt i tiggeri och mannen misstänktes vara utsatt för tvångsarbete/arbetsrelaterad exploatering.

I samband med incidenterna observerades totalt 42 möjliga förövare (sexköpare och kopplare/hallickar).

Polisen har blivit kontaktad i 21 fall (vilket motsvarar 70 procent av de 30 ärendena). Det är dock svårt att urskilja från statistiken hur dessa relaterar till de polisanmälningar som gjorts under samma period. En incident kan leda till flertalet anmälningar av olika slag eller ingen alls. Incidentrapporterna görs i regel i direkt anslutning till att incidenten skett, medan en anmälan kan upprättas i ett senare skede. Här finns det därmed viss diskrepans att diskutera inom nätverket.

Beskrivning av anledning till misstanke

Statistikformuläret efterfrågar att personen som rapporterar in en incident i fritext beskriver anledningen till misstanken. Följande är exempel från detta.

Exempel 1

"Jobbmobil anträffas där det efterfrågas sex."

Exempel 2

"Han erkände att han skulle köpa sex."

Exempel 3

"Bråk i lägenhet, polisen tillkallades. Man upptäckte brottslig verksamhet."

Exempel 4

"Massa olika män som kommer och går till rummet under hela kvällen."

Indikatorer på människohandel

Den vanligaste kategorin indikatorer som kryssats i var de som gäller för människohandel för sexuella ändamål och bland dessa förekom följande med störst regelbundenhet:

- Uppvisar många mobiltelefoner och verkar styrd av dessa.
- Förflyttar sig regelbundet, och/eller återkommer regelbundet.
- Uppvisar vanor som strider mot normen, till exempel regelmässigt vaken nattetid, sover dagtid.
- Någon annan kommunicerar å personens vägnar, uppför sig som om instruerad av andra.
- Befinner sig i sammanhang där prostitution misstänks/upptäckts.

Bland de generella indikatorerna om kryssats i förekom också följande angående den möjligt utsatta personen:

- Ger ett desorienterat intryck.
- Ger ett i sammanhanget onaturligt positivt och glattigt intryck.
- Visar tecken på rädsla eller stress.

Statistik 2017 – 2019

Tabell: statistikjämförelse november 2017 – 2019.

	2017	2018	2019
Antal dokumenterade incidenter	10	23	30
Antal möjligt utsatta personer	14	31	41
Antal möjligt utsatta personer som haft direkt kontakt med stödgivande organisation (det vill säga socialtjänsten och/eller civilsamhället)	2	13	25
Antal ärenden då möjligt utsatta tackat ja till någon form av stöd	1	6	5
Antal deltagare i nätverket	7	7	9

Totalt antal incidenter och möjligt utsatta personer

Nätverket har rapporterat in totalt 63 incidenter sedan statistikrapporteringen påbörjades. Dessa relaterar till minst 86 möjligt utsatta personer som befunnit sig i Helsingborg.

Utav de 86 möjligt utsatta personerna har 46 procent (40/86) haft direkt kontakt med en stödgivande organisation, det vill säga antingen socialtjänsten och/eller en aktör inom civilsamhället. 30 procent av de som haft kontakt med en stödgivande organisation har också tackat ja till någon form av stöd (12/40).

Nationaliteter 2017 - 2019

Bland de möjligt utsatta personerna återfinns 11 nationaliteter, inklusive Rumänien (54 procent), Thailand (39 procent), Ryssland (17 procent), Ukraina (17 procent), och Sverige (10 procent), men spridningen av nationaliteter ser olika ut från år till år.

Analys

Arbetet inom Helsingborgs nätverk mot människohandel och prostitution har pågått sedan juni 2016 och statistikinsamlingen sedan november 2017. Under denna tid har

bilden av vad som pågår vad gäller möjlig människohandel och prostitution i staden förbättrats. Medvetenheten och kompetensen bland nätverksdeltagare har ökat, vilket har lett till att lägesrapporterna på nätverksmötena bidragit till en mer allsidig bild. Detta blir också tydligt genom antalet dokumenterade incidenter som ökat år för år och gett oss nycklar till att förstå problemet i Helsingborg. Det är trots detta för tidigt att dra allt för långtgående slutsatser av det som rapporterats in.

Med det sagt kan vi konstatera att det strategiska och långsiktiga samverkansarbete som skett bidragit till att medvetandegöra den problembild som finns i Helsingborg som tidigare var mer eller mindre okänd. Vi tror alltså inte att det ökade antalet incidenter står för en faktisk ökning av ärenden som berör människohandel och/eller prostitution.

De incidenter som rapporterats in berör företrädesvis prostitution och/eller människohandel för sexuella ändamål. Det är inte förvånande eftersom det var utifrån denna problematik som nätverket startade och har fokuserat sina gemensamma resurser. Frälsningsarméns arbete i Helsingborg har också i övrigt inriktats mot denna form av utsatthet och kan antas ha påverkat utvecklingen åt detta håll utifrån rollen som samordnare av nätverket. Därför anser vi inte att det går att fastslå att det inte förekommer människohandel för andra ändamål i Helsingborg i högre utsträckning än vad statistiken visar. Snarare talar avsaknaden av incidentrapporteringar gällande 'andra ändamål' för ett behov av ökad medvetenhet även här.

Polisen i Helsingborg har på olika sätt varit engagerade i 70 procent av de incidenter som dokumenterats under 2019. Det anses generellt att personer som utsätts i människohandel och prostitution har svårt med kontakt med myndigheter på grund av till exempel rädsla för repressalier. Det kan därför finnas viktiga lärdomar att dra i Helsingborg och på annat håll, eftersom vi alltså trots detta får anses ha haft god polisiär närvaro i dessa ärenden. Här är det också relevant att notera den signifikanta ökning av antalet anmälningar av köp av sexuell tjänst som skedde under 2019 och som vi betraktar som ett genombrott vad gäller arbetet mot sexköp i staden av polisen. Vi tror att den samverkan som sker har bidragit på ett avgörande sätt till den lagföring som skett.

Avslutande reflektion

Att öka den lokala förmågan i fråga om människohandel och prostitution kräver omfattande och långsiktigt arbete från många olika nyckelaktörer. Förutom särskild kompetens på området inom myndighetsvärlden krävs det investering i eller omfördelning av interna resurser för att kunna jobba med frågan. Dessutom krävs ofta ett personligt engagemang och ett inte oväsentligt mått av tilltro till att arbetet är mödan värt, även innan man nått 'the tipping point' och resultaten börjar synas.

Vi vill mena att dessa förutsättningar kommit samman i Helsingborg och vi har gjort en resa tillsammans som vi hoppas många andra lokala samhällen utanför storstadsregionerna också vill göra.

Med det sagt nöjer vi oss inte i Helsingborg. Vi vill att fler ska få ta del av skydd och stöd, att sexhandeln ska försvinna från Helsingborg för att det anses för riskabelt att handla sex i vår stad. Vi vill också att andra former av människohandel ska bli upptäckta och att även dessa personer ska få möjlighet att få sina rättigheter tillgodosedda.